

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

Кафедра _____ політології та філософії

назва кафедри

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

Тетяна ГРУБІ

“26” серпня 2026 року

Зі змінами 18 вересня 2026 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політична культура та ідеологія

(шифр і назва навчальної дисципліни)

підготовки фахівців

Ступінь вищої освіти бакалавр

(ступінь вищої освіти (бакалавр, магістр, доктор філософії))

За освітньою професійною програмою **Політологія**

(шифр і назва галузі знань згідно з навчальним планом)

спеціальності _____

052 Політологія

(код і назва спеціальності згідно з навчальним планом)

галузі знань **05 Соціальні та поведінкові науки**

мова навчання **українська**

20 26 -20 27 навчальний рік

Розробники програми: НАЙЧУК Антон, к.ф.н., доцент, доцент кафедри політології та філософії,
(ініціали, прізвище, науковий ступінь, учене звання, посада)

Робочу програму ухвалено на засіданні кафедри політології та філософії

Протокол № 10 від «26» серпня 2026 року

Зміни внесено на засіданні кафедри політології та філософії
Протокол №11 від 22.09.2026

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньої програм Ольга ВІННІЧУК

1. Зміст робочої програми навчальної дисципліни

Дисципліна «Політична культура та ідеологія» належить до переліку дисциплін освітніх компонентів професійної підготовки, що забезпечують отримання загальних та фахових компетентностей випускниками Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка і викладається для студентів освітнього рівня «бакалавр», спеціальності: 052 Політологія. Навчальна дисципліна знайомить студентів із поняттям і видами політичної культури та ідеології, їх ролі у розвитку суспільства; особливостями формування та розвитку в сучасних цивілізаційних умовах масового постіндустріального суспільства.

Мета вивчення навчальної дисципліни. Програма навчальної дисципліни «Політична культура та ідеологія» укладена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахівців: *бакалавр*.

Метою викладання навчальної дисципліни «Політична культура та ідеологія» є виокремлення політичних аспектів, формальних і неформальних компонентів, установок, стереотипів, орієнтацій, норм, цінностей і т.п., з комплексу загальнонаціональної культури.

З-поміж чисельних шарів предмета політичної культури та ідеології, що визначає її місце в системі освітньої програми спеціальності **052 Політологія**, найважливішими можна виділити три:

по-перше, предметом політичної культури може поставати структура політичної культури;

по-друге, предметом політичної культури та ідеології виступає проблема їх типологізації в сучасній політичній науці; основні чинники процесу формування політичної культури особистості, роль політичного виховання в даному процесі;

по-третє, предметом дослідження, принаймні у сучасній політичній культурі, є також електоральна культура, політична культура в сучасній Україні, діалог політичних культур у сучасному глобалізаційному світі.

2. Обсяг дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма здобуття вищої освіти	заочна форма здобуття вищої освіти
Рік навчання	4	4
Семестр вивчення	8	7-8
Кількість кредитів ЄКТС	4	4
Загальний обсяг годин	120	120
Кількість годин навчальних занять	48	16
Лекційні заняття	24	8
Практичні заняття		
Семінарські заняття	24	8
Лабораторні заняття		
Самостійна та індивідуальна робота	72	104
Форма підсумкового контролю	залік	залік

3. Статус дисципліни: «обов'язкові освітні компоненти» (освітні компоненти професійної підготовки).

4. Передумови для вивчення дисципліни: Методика вивчення дисципліни передбачає врахування взаємозв'язків основних тем курсу з поняттями, термінами і категоріями політологічних дисциплін у процесі вивчення яких студенти могли б отримати розуміння політичної культури та ідеології.

Дана дисципліна в межах спеціальності С2 Політологія пов'язана із такими навчальними дисциплінами як: «Основи демократії та громадянська компетентність», «Політичні системи та режими».

5. Програмні компетентності навчання:

інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у політичній сфері, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, із застосуванням теорій та методів політичної науки.

Загальні компетентності	Фахові компетентності спеціальності (СК)
ЗК 07 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії, культури та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій; використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.	СК 03. Здатність описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах. СК 05. Здатність аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.

6. Очікувані результати навчання з дисципліни відповідно до ОП:

ПРН 08. Вміти використовувати базовий категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки.

ПРН 10 Вміти описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах

7.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:

- об'єкт, предмет, методи курсу;
- понятійно-категоріальний апарат курсу;
- поняття і види політичної культури та ідеології, їх роль у розвитку суспільства;
- причини і джерела розвитку політичної культури, можливості та технологію

управління цим розвитком;

- особливості формування та розвитку політичної культури та ідеології в сучасних цивілізаційних умовах масового постіндустріального суспільства.

вміти:

- розрізняти підходи до аналізу й оцінки політичних культур та ідеології;
- використовувати можливості філософії політики, соціології та психології в обґрунтуванні досліджень з політичної культури, розробці та реалізації проектної діяльності, реалізації культурної, національної політики;
- використовувати різні підходи до аналізу проблем політичної історії та актуальних проблем політичної теорії та практики;

7. Засоби діагностики результатів навчання: поточне усне опитування та поточне тестування, співбесіда), самостійна робота, модульна контрольна робота, зокрема із використанням модульного об'єктно-орієнтованого динамічного навчального середовища Moodle, залік.

8. Програма навчальної дисципліни

Денна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	Разом	у тому числі					
		Лекційні заняття	Практичні заняття	Семінарські заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	Індивідуальна робота
Змістовий модуль 1. <i>Теоретико-методологічні засади курсу «Політична культура та ідеологія».</i>							
Тема 1. МЕТОДОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ КУРСУ «ПОЛІТИЧНА КУЛЬТУРА»	18	4		2		12	
Тема 2. СТРУКТУРНІ ЗАСАДИ ПОЛІТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ	20	4		4		12	
Тема 3. ПРОБЛЕМА ТИПОЛОГІЗАЦІЇ ПОЛІТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ В ПОЛІТИЧНІЙ НАУЦІ	20	4		4		12	
Разом за змістовим модулем 1	58	12		10		36	
Змістовий модуль 2. <i>Праксеологічні аспекти функціонування політичної культури</i>							
Тема 4. ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ ПОЛІТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ	22	6		4		12	
Тема 5. ПОЛІТИЧНА КУЛЬТУРА УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА	20	4		4		12	
Тема 6. ЦІННОСТІ І ХАРАКТЕРИСТИКА ПОЛІТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ СХОДУ І ЗАХОДУ	20	2		6		12	
Разом за змістовим модулем 2	62	12		14		36	
Разом годин	120	24		24		72	

Заочна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	Разом	у тому числі					
		Лекційні заняття	Практичні заняття	Семінарські заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	Індивідуальна робота

Змістовий модуль 1. <i>Теоретико-методологічні засади курсу «Політична культура та ідеологія».</i>							
Тема 1. МЕТОДОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ КУРСУ «ПОЛІТИЧНА КУЛЬТУРА»	19	2				17	
Тема 2. СТРУКТУРНІ ЗАСАДИ ПОЛІТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ	20			2		18	
Тема 3. ПРОБЛЕМА ТИПОЛОГІЗАЦІЇ ПОЛІТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ В ПОЛІТИЧНІЙ НАУЦІ	19			2		17	
Разом за змістовим модулем 1	58	2		4		52	
Змістовий модуль 2. <i>Праксеологічні аспекти функціонування політичної культури</i>							
Тема 4. ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ ПОЛІТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ	21	2		2		17	
Тема 5. ПОЛІТИЧНА КУЛЬТУРА УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА	20	2				18	
Тема 6. ЦІННОСТІ І ХАРАКТЕРИСТИКА ПОЛІТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ СХОДУ І ЗАХОДУ	21	2		2		17	
Разом за змістовим модулем 2	62	6		4		52	
Разом годин	120	8		8		104	

9. **Форми поточного та підсумкового контролю.**

Поточний контроль проводиться з метою перевірки рівня підготовки здобувачів вищої освіти за визначеною темою; забезпечення зворотного зв'язку між викладачем та здобувачами вищої освіти, управління навчальною мотивацією здобувачів. Поточний контроль проводиться у формі усного опитування, письмового експрес-контролю, виступів здобувачів при обговоренні теоретичних питань, виконанні аналітичних завдань. Форма модульного контролю: модульна контрольна робота. Формою підсумкового контролю є залік.

Модуль 1 (поточний контроль 25 балів)		самостійна робота	Модульна контрольна робота	Сума
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	20	40	100
15	25			

Критерії оцінювання семінарського заняття.

Поточний контроль проводиться з метою перевірки рівня підготовки здобувачів вищої освіти за визначеною темою; забезпечення зворотного зв'язку між викладачем та здобувачами вищої освіти, управління навчальною мотивацією здобувачів.

Оцінювання на семінарських заняттях відбувається за 12 бальною системою відповідно до критеріїв визначених «Положенням про рейтингову систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного

університету імені Івана Огієнка». Максимальний бал оцінки поточної успішності здобувачів вищої освіти на навчальних заняттях рівний 12.

Відповіді студентів на практичних заняттях оцінюються за 12-бальною системою за наступними критеріями:

Бали	Критерії оцінювання
12-10	У повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів, письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань, практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову й додаткову літературу.
9-7	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.
6-4	В цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності й помилки.
3-0	Фрагментарно, стисло (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів і письмових відповідей, поверхово розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності.

Критерії оцінювання самостійної роботи (есе/індивідуальне завдання).

Есе оцінюється в 20-18 балів, якщо: автором чітко поставлена проблема і представлена власна точка зору стосовно її вирішення; проблема розкрита на високому теоретичному рівні, простежені системні зв'язки предмету дослідження, подані обґрунтування заявлених характеристик з коректним використанням соціологічних та політологічних термінів, що мають відношення до теми есе; надана аргументація власної думки з опорою на соціально-політичний аспект в контексті проблематики есе; есе розгорнуто розкриває заявлену тему.

Есе оцінюється в 16-18 балів, якщо: представлена власна точка зору(позиція, ставлення) стосовно вирішення проблеми; тема розкрита з конкретним використанням соціологічних та політологічних та спеціальних понять у контексті відповіді (теоретичні зв'язки та обґрунтування явно не простежуються); надана аргументація власної думки з опорою на факти розвитку соціально-політичних уявлень з проблематики есе; есе не містить відповіді на одне з питань плану есе або заявлена тема розкрита не в повній мірі, зокрема не проаналізовані деякі суттєві характеристики предмету розгляду.

Есе оцінюється в 14-16 балів, якщо: представлена власна точка зору(позиція, ставлення) при розкритті проблеми; проблема розкрита при формальному використанні соціологічних та політологічних та спеціальних термінів; дана аргументація своєї думки з опорою на факти розвитку соціально-політичних уявлень з проблематики есе без теоретичного обґрунтування; есе не містить відповіді на два питання плану есе або заявлена тема розкрита не до кінця, а саме: опущена значна частина суттєвих характеристик явища, тобто розкриті лише деякі суттєві характеристики предмету дослідження.

Есе оцінюється в 12-14 бали, якщо: представлена власна точка зору(позиція, ставлення) при розкритті проблеми; проблема розкрита на буденному(а не теоретичному) рівні; аргументація власної думки слабко пов'язана з розкриттям проблеми; опущений аналіз суттєвих характеристик явища, тобто розкриті лише несуттєві характеристики предмету дослідження.

Есе оцінюється в 0 балів, якщо: есе має реферативний характер без соціологічного та політологічного аналізу; есе є плагіатом, тобто коли автор скористається нечесним шляхом представлення чужих думок власними.

Модульна контрольна робота (40 балів)

Модульна контрольна робота виконується у письмовій формі. До її написання допускаються всі здобувачі вищої освіти. Позитивну оцінку за МКР не рекомендується покращувати. Невиконання МКР оцінюється 0 балів.

Здобувачі вищої освіти, які за результатами виконання МКР отримали рейтинговий бал менший 60 % від максимальної кількості балів, виділених на цей вид роботи, а також ті, що не з'явилися для її виконання або не виконали її завдань, вважаються такими, що мають академічну заборгованість за результатами поточного контролю, ліквідація якої є обов'язковою.

Оцінювання модульної контрольної роботи: При оцінюванні контрольної роботи враховується:

- науковість аналізу явищ і процесів;
- рівень опанування студентом навчального матеріалу;
- логічність, конкретність й послідовність викладу матеріалу;
- вміння робити висновки і рекомендації;
- грамотне написання тексту.

1 питання	10 балів
2 питання	15 балів
3 питання	15 балів
	Всього: 40 балів

Академічна доброчесність. Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикавання джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її не зарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. URL: <https://integrity.kpnu.edu.ua/>

Використання здобувачами вищої освіти в освітньому процесі інструментів ШІ чітко визначено “Положенням про використання штучного інтелекту в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка”, введено в дію наказом в.о. ректора від 02 вересня 2026 р., № 144-ОД. URL: <https://drive.google.com/file/d/1eDvHgbvZUYojWNwNwkIED66qGDPPpHrB/view>

Семестровий залік (100 балів)

Якщо здобувач не відпрацював пропущені навчальні заняття, не виправив оцінки 0,1,2,3, отримані на навчальних заняттях; не виконав або виконав МКР, завдання самостійної та індивідуальної роботи менше ніж на 60% від максимальної кількості балів, виділених на ці види робіт, він вважається таким, що має академічну заборгованість за результатами поточного контролю.

Здобувачі, які не мають академічної заборгованості за результатами поточного контролю, отримують оцінки за результатами підсумкового контролю у формі заліку з кредитного модуля (навчальної дисципліни).

Здобувачі, які мають академічну заборгованість за результатами поточного контролю, отримують за результатами підсумкового контролю у формі заліку оцінку F за шкалою ECTS та „не зараховано” за національною шкалою.

Здобувачі, які мають академічну заборгованість за результатами підсумкового контролю у формі заліку, зобов'язані ліквідувати її в терміни, визначені графіком ліквідації академічної заборгованості.

В умовах застосування дистанційних технологій навчання організація поточного і семестрового контролю відбувається відповідно до «Порядку організації поточного та семестрового контролю із застосуванням дистанційних технологій навчання в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (зі змінами)» (https://drive.google.com/file/d/15qM6nA_NtvOZxOYz4Hzc8DZNgnAiL_zz/view).

Зарахування результатів неформальної / інформальної освіти регулюється «Порядком визнання результатів навчання здобувачів вищої освіти, отриманих шляхом здобуття неформальної / інформальної освіти в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка» (<https://cutt.ly/LODbDIL>).

Таблиця відповідності шкал оцінювання

навчальних досягнень здобувачів вищої освіти Рейтингова оцінка з навчальної дисципліни	Оцінка за шкалою ECTS	Національна шкала оцінювання
90-100	A	зараховано
82-89	B	
75-81	C	
67-74	D	
60-66	E	
35-59	FX	Не зараховано (з можливістю повторного складання)
1-34	F	Не зараховано (з обов'язковим повторним курсом)

Рейтингова оцінка у балах знань, умінь і навичок здобувача на навчальних заняттях з навчального (змістового) модуля обчислюється після проведення цих занять та ліквідації поточної заборгованості, пов'язаної з пропусками занять, невідповідністю або недостатньою підготовленістю до них.

10. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна (за потребою).

Вивчення курсу не потребує спеціального матеріально-технічного та/або інформаційного забезпечення, однак можливе використання технічних засобів для демонстрування презентацій (ноутбук, проектор). Передбачається застосування об'єктно-модульного динамічного середовища навчання MOODLE. Можливе використання застосунків для проведення відеоконференцій.

11. Рекомендована література

Основна:

1. Історичний розвиток цивілізацій у контексті глобалізації: ціннісний вимір : монографія / за редакцією доктора політичних наук, професора О.В. Зернецької, ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України». Київ : ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України», 2019. 317 с.

URL: <https://library.megu.edu.ua:9443/jspui/bitstream/123456789/4481/1/2019-irckg-2019.pdf>

2. Кирилюк Ф.М. Історія зарубіжних політичних вчень. Нової доби: Навч. посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2008. 414 с.
URL: <http://194.44.152.155/elib/local/sk/sk725125.pdf>
3. Конспект лекцій з навчальної дисципліни «Політична культура» підготовки здобувачів вищої освіти за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти, спеціальності 052 «Політологія», освітня програма «Політологія». Н. Л. Стешенко. Краматорськ: ДДМА. 2021. URL: <http://dspace.dgma.donetsk.ua:8080/bitstream/DSEA/856/6/%d0%9a%d0%be%d0%bd%d1%81%d0%bf%d0%b5%d0%ba%d1%82%20%20%20%bb%d0%b5%d0%ba%d1%86%d1%96%d0%b9%20%20%20%9f%d0%be%d0%bb%d1%96%d1%82%d0%b8%d1%87%d0%bd%d0%b0%20%20%20%ba%d1%83%d0%bb%d1%8c%d1%82%d1%83%d1%80%d0%b0.pdf>
4. Остапенко М. А. Політична культура суспільства: Навч. посібник. Київ.: МАУП, 2008. 96 с.
5. Політологія. Навчальний посібник (для студентів усіх форм навчання) / уклад. Л.М. Мельник, І.А. Дужа, І.М. Грек. Біла Церква: БНАУ, 2022. 494 с.
6. Політологія: навчально-методичний посібник (у схемах і таблицях) / за наук. ред. проф. В. С. Бліхара. Львів: ПП «Арал», 2018. 540 с.
7. Про державне управління в Китаї [Текст]. Сі Цзіньпін. [пер. з кит. В. Гамяніна та ін.]. Харків : Фоліо, 2021 .Т. 1. 556, [46] с.
8. Саган Г.В. Аналіз і моделювання суспільно-політичних процесів у регіонах світу (арабські країни): навч. посібник для студентів закладів вищої освіти денної, заочної та дистанційної форм навчання. Київ: Київ ін-т ім.Б.Грінченка, 2023. 176 с.
9. Рудакевич О. Політична культура національних спільнот: теорія та методологія дослідження : монографія. Тернопіль : ТНЕУ, 2013. 352 с. Актуальні проблеми міжнародних відносин. 2012. Вип. 111(1). С. 77-84 .
URL: <https://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi78/0058013.pdf>
10. Рудич Ф.М. Політологія: Підручник. 3-тє вид., перероб., доп. Київ.: Либідь, 2009. 480 с.

Додаткова:

1. Белл, Деніел. Китайська модель. Політична меритократія та межі демократії [Текст]. Пер. з англ. Олександр Дем'янчук. 2-ге вид., випр. Київ : Наш Формат, 2023. 331с.
2. Бовсунівський П.В. Особливості формування політичних систем та тенденцій політичного розвитку держав арабського світу. Актуальні проблеми міжнародних відносин. 2012. Вип. 111(1). С. 77-84 .
URL: <file:///C:/Users/Admin/Downloads/admin,%23%23default.groups.name.manager%23%23,+355-1338-1-CE.pdf>
3. Городня Н. Д. (2022). Формування і розвиток політики Індії “Дивитися на схід” і “Діяти на сході”. Східний світ, (4 (117)). С. 258-281. URL: <https://oriental-world.org.ua/index.php/journal/article/view/651/618>
4. Індія: давнина і сучасність: збірник наукових праць. Вип. III / від. наук. ред. О.І. Лукаш; НАН України, ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України», Всеукраїнська асоціація індологів. Київ, 2025. 286 с.

5. Іслам і політика: ідеологія, рухи, організації [Текст] : [колект. монографія]. Аулін О. [та ін.]. -Київ : ДЄОНІС ПЛЮС, 2019. 366, [1] с.
6. Китайська цивілізація: традиції та сучасність : матеріали XVI міжнародної наукової конференції, 30 листопада 2022 р. м. Київ. – Львів – Торунь : Liha-Pres, 2022. 260 с. URL: <https://eportfolio.kubg.edu.ua/data/conference/11270/document.pdf>
7. Пророченко Н. О. Сила ісламських традицій. Політичні традиції і демократія у державах Аравійського півострова. Політика і час. 2003. № 8. С. 62-68.
8. Рудакевич О. Засади типології національної політичної культури. Політичний менеджмент. 2011. № 6. – С. 137–144.
9. Суспільно-політичні трансформації в країнах Сходу на сучасному етапі. Колективна монографія. – К.: Інститут сходознавства ім. А. Ю. Кримського НАН України, 2012. 220 с. URL: <https://history.org.ua/LiberUA/978-966-02-6589-9/978-966-02-6589-9.pdf>
10. Теленко О. «М'яка сила» у зовнішній політиці Індії. Вісник Львівського університету. Серія філос.-політолог. студії. 2025. Випуск 58. С. 418–424. URL: https://fps-visnyk.lnu.lviv.ua/archive/58_2025/51.pdf
11. Українська орієнталістика: Міждисциплінарний збірник наукових праць викладачів та студентів Інституту філології та Історико-філософського факультету Київського університету імені Бориса Грінченка. За ред. В. Резаненка та І. Срібняка. Київ, 2018. Вип. 9. 200 с. URL: https://fshn.kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/kaf_vi/pdf/%D0%A3%D0%9A%D0%A0.%D0%9E%D0%A0%D0%86%D0%84%D0%9D%D0%A2%D0%90%D0%9B%D0%86%D0%A1%D0%A2%D0%98%D0%9A%D0%90_9.pdf
12. Шуліка А. А., Тимченко М.М. Роль конфуціанства в політичній сфері сучасного КНР. Науковий журнал «ПОЛІТИКУС». Випуск 2. 2022. С.80-84. URL: https://politicus.od.ua/2_2022/14.pdf